

Illustreret Familienblad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 50.

Illustreret Familienblad
udkommer hver Uge og koster 1 Dollar
pr. Aar, ufravigelig i Forstrib

Den 16de December 1893.

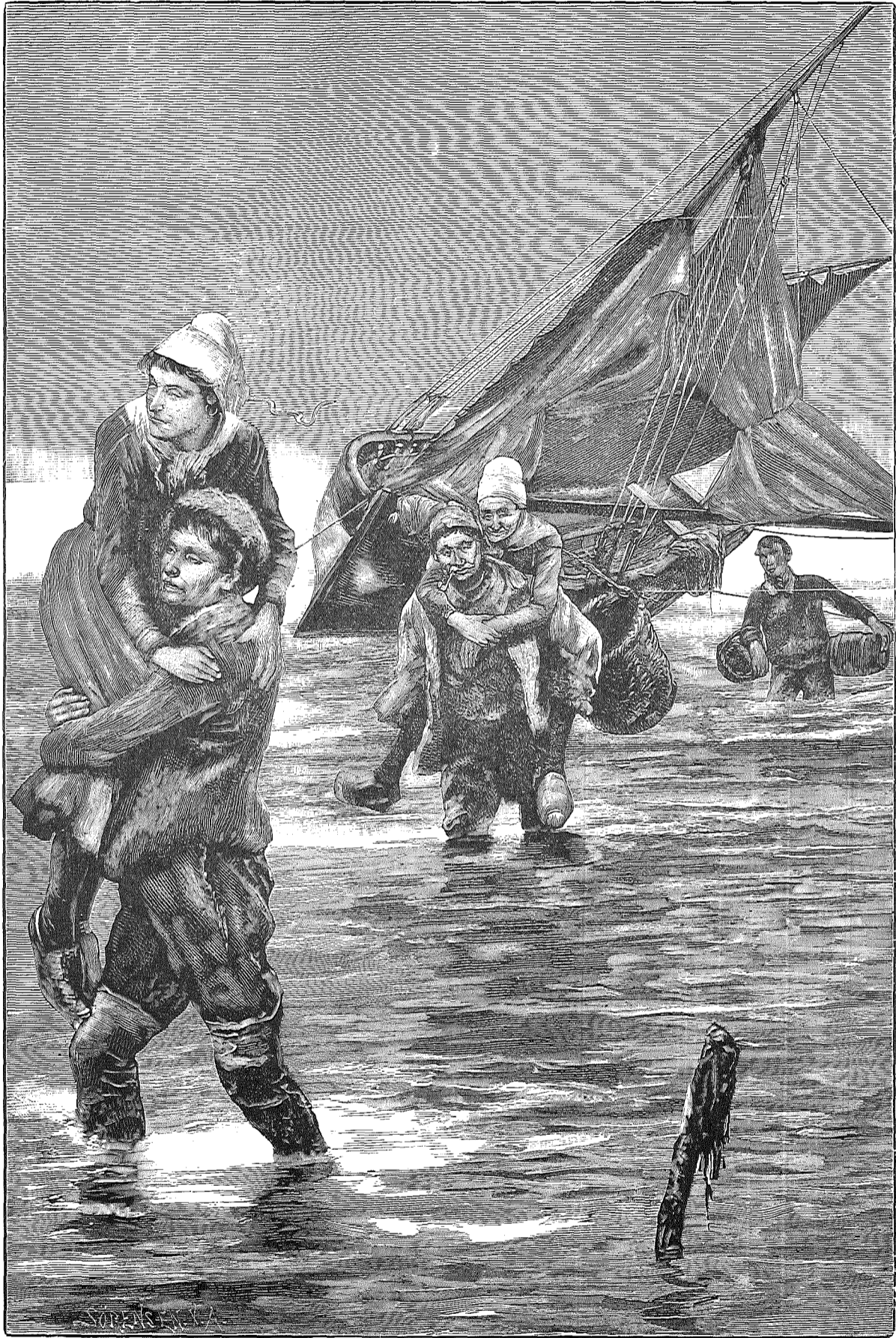
Illustreret Familienblad
efstjebere af C. Wulfsberg,
Decorah, Iowa.

7de Aarg.

Mange Bemær.

Ole P. Western 1891

Raad for Uraad.

Aftenfred. Efter et Billede af G. Dürer.

Fra Stjernernes Riger.

(Fort.)

VI.

Regn af Stjernefald.

Vi har omtalt de store Stjernefald eller Faldfluglerne, men vi maa ikke tro, at de smaa Meteoror, og selv de mindste af dem, er uværdige vor Opmærksomhed. I Virkeligheden har de mindre Stjernefald paa Grund af deres større Hyppighed lært os mere angaaende Meteoror, end vi nogensinde kunde have lært af de store Faldflugler. Selv hvad Glandsen angaar, overtræffes disse undertiden af det tætte Regn af forholdsvis mindre Meteoror. Disse skal vi nu omtale nærmere.

Vi har talt om blændende Faldflugler, som for et Øjeblik frembringer et Lys, som Djenvidner, maaske med nogen Overdrivelse, har rovet at sammenligne med selve Solstraalerne. Andre Meteoror beskrives saa klare som Maanen. Stiger vi længere ned paa Glands-Stigen, læser vi om Faldflugler saa klare som Venus eller Jupiter eller Sirius eller som en Stjerne af 1ste Størrelse. Ved hvert Trin nedover i Praegt finder vi, at Meteoror forøges i Antal. Stjernefald saa klare som Stjerner af 2den eller 3die Størrelse er forholdsvis hyppige; Stjernefald af 4de eller 5te Størrelse er endnu hyppigere. Enhver Nat fortæller om Stjernefald, hvis Klarhed netop er saa stor, at den kan sees med det blotte Øje. Men, som der er teleskopiske Stjerner, som det blotte Øje ikke kan se, saa er der Meteoror mindre og mindre, som vilde blive opdagede, hvis vi kun kunde rette et Teleskop mod dem. Men hvis det er umuligt at dreje et Teleskop med tilstrækkelig Hurtighed efter et synligt Stjernefald, hvorledes kan vi da bruge Teleskopet til at opdage Stjernefald, som det blotte Øje ikke kan se?

Vi er her næsten udelukkende afhængige af Tilfældet. Den Astronom, som vilde søge at opdage Stjernefald, vilde finde, at mange Aaagtimer belønnes med kun magre Resultater. Uden Tvivl vilde han, hvis han paa særlig gunstige Tider rettede sit Teleskop mod enkelte Stjernebilleder, have mere Udbytte til Held, end om han satte Teleskopet paa Slump. Men omendstjundt Arbejdet med at spejde efter teleskopiske Stjernefald ikke har ført til meget, saa vil dog enhver Astronom, som har et godt Teleskop, ofte finde en klar Lysstribe glimte paa Himmelen. Dette er en Meteor, og en Sammenligning med andre Stjerner, som maatte være synlige, vil sandsynligvis vise ham, at Gjenstanden var altfor liden til, at den kunde være bleven seet med det blotte Øje. Vi maa huske paa, at et stort Teleskops Synskreds er kun en yderlig liden Del af Himmels hele Udstrækning. Det vilde være let at vise, at dersom et teleskopisk Stjernefald skulde fare ind i Luften, saa vilde de Muligheder, som var imod dets Jagttagelse fra et specielt Teleskop, som i det Øjeblik var rettet mod Himmelen, være mindst 50,000 mod en; men nu ved enhver Astronom, at det i et Observatorium meget ofte hænder, at man faar se teleskopiske Stjernefald. Hvis vi derfor kommer ihu, at der for hver en, som sees, maa være Tusinder, som farer afsted uset, saa faar vi en imponerende Ide om de Myriader af Stjernefald, som daglig regner ind over vor Jord.

Saaledes bombarderes Verden paa alle Sider Dag og Nat, Aar efter Aar, Aarhundrede efter Aarhundrede af Bataljoner af Stjernefald af enhver Størrelse, fra Gjenstande, som ikke er større end Sandkorn, og op til mægtige Masser, som kun kan udtrykkes i Ton. I Aarhundredernes Løb maa vor Jord saaledes lidt efter lidt vokse af det stadigt faldende Meteor-Grus. Ser vi tilbage den Tid, som er gaaet, blir det umuligt at sige, hvormegit af sin Størrelse Jorden fylder disse Stjernefald.

Det vil i høj Grad befordre vor Forstaaelse af disse Legemer, dersom vi grupperer dem i Klasser efter nogle af de Love, som ligger deres Bevægelser.

Den første og vigtigste Sandhed med Hensyn til disse Legemer er deres lejlighedsvis Tilshynkomst, i hvad vi kalder Meteor-Regn. Under saadan en Tilshynkomst hænder det undertiden, at Stjernefald i Stim pludselig bryder frem, saa at de

frembringer et Syn, som vi nu betragter som overordentligt skønt og interessant, men som i tidligere Tider ofte har været Kilde til Skræk og Fortvivlelse.

Vi skal omtale et saadant stort Regn af Stjernefald. Det indtraf 13de Novbr. 1866. Den minderværdige Nat mellem den 13de og 14de Novbr. det Aar var meget smuk. Maanen var ikke synlig, hvad der er af stor Betydning for Fænomenets Effekt. Stjernerne skinnede klart, da der viste sig et Glimt af et smukt Stjernefald, som for over Himmelen over vore Hoveder. Dette store Stjernefald var dog kun Herolden, som forkyndte en mægtig Hærs Ankomst. Først kom Meteoror enkeltvis, og saa kom de to og to, tre og tre, i dusinvis, skarevis, hundredevis. Det var umuligt at tælle dem. Deres levende Praegt stod i skarp Modstætning til deres stille Flugt. Ingen Lyd høretes. Meteoror var uden Tvivl noget forskjelligt i Størrelse. Af hvert Hundrede af dem var ti klarere end en Stjerne af 1ste Størrelse, og to eller tre af dem klarere end Sirius. Femten af hvert Hundrede var mellem 1ste og 2den Størrelse, medens Resten var mindre. Eller for at forklare det simple: Halvdelen af de Meteoror, som iagttoges, medens Regnet vedvarede, var klarere end Stjernerne i den Store Bjørn. Den anden Halvdel maa sammenlignes med svagere Stjerner.

Synet kom ikke som en fuldstændig Overraskelse. Hvorledes, kunde man nok spørge, kunde man vide, at et saadant Syn kunde ventes?

Vi venter, at Solen vil staa op imorgen. Nu, hvorfor venter vi det? De praktiske Grunde, som taler herfor, er, at vi altid har fundet, at Solen staa op om Morgenen; derfor har vi Grund til at tro paa en Gjentagelse heraf ogsaa imorgen. Det var paa lignende Grunde, at man var istand til at forudsige det store November-Regn af Stjernefald.

Netop 33 Aar tidligere, i Aaret 1833, var et pragtfuldt Regn af Stjernefald blevet iagttaget i den samme Maaned og paa den samme Dag i Maaned. Og Undersøgelser tilbage i Historien har bragt for Lyset den interessante Kjendsgjerning, at disse to Sværme af Meteoror ikke var blot isolerede Begivenheder, men at de kun var de to sidste Led af en lang og sammenhængende Række af store November-Stjernefald. Naar vi ser tilbage gennem Beretningerne om de forangaaende Tider, finder vi lejlighedsvis omtalt noget, som kun kan have været store Stjernefald. I det sidste Aarhundrede er saadanne Fænomener blevet bevidnet paa et Tidspunkt, da videnskabelig Kundskab gjorde, at Synet i nogen Grad blev vurderet; men efter som vi søger længere og længere tilbage, finder vi, at Beretningerne om disse store Begivenheder er temmelig forvirrede. Mange Aarhundreder tilbage blev et saadant Regn af Stjernefald betragtet med Skræk af et overtroisk og uvidende Folk. Saadanne Beretninger, som er opbevarede, og som omhandler en saadan Begivenhed, er farvede af en saadan Lettroenhed, at den Nytte, vi har af dem, kun er, at vi faar vide, at et vist Fænomen er blevet iagttaget paa Himmelen de nævnte Dage, et Fænomen, som vi nu ved har været Regn af Stjernefald.

Den første af disse Beretninger er næsten 1000 Aar gammel, og fra den Tid ned til den nuværende har sandsynligvis Jorden omtrent 30 Gange været Scene for saadant Regn af Stjernefald tilhørende det samme System. Hvorvidt alle disse Stjernefald er blevne iagttagne, ved vi ikke. Lyft og skyet Vejr vilde være nok til at have formørket selv det pragtfuldeste Regn. Klart Maaneskinn vilde i høj Grad have forringet dets Praegt. Og de Beretninger, man har, er ikke altid lette at fortolke. I de Dage, da Astrologer lærte, og Folket troede, at Stjernernes Stilling havde Betydning for Menneskenes Stjæbne i Verden, var det ikke sandsynligt, at en saadan Begivenhed som et Regn af Stjernefald skulde faa nogen megen tydelig Forklaring. Saadanne Fænomener betragtedes som Mirakler, og man lærte ofte, at de var Budbærere, som forkyndte og truede med Udelæggelse.

Nogle vigtige Kjendsgjerninger med Hensyn til gamle Stjernefald-Sværme har imidlertid givet vore Undersøgelser Fasthed. En omhyggelig Undersøgelse af disse aabenbarer os den overraskende Kjendsgjerning, at i Almindelighed hvert 33te Aar har et stort Stjernefald-Regn drøjsket ned over Jorden. De vigtigste Undtagelser fra denne Regel er to. For det første har Mellemtiden undertiden været 34 Aar istedetfor 33. For det andet hænder det undertiden, at to Aar efter hinanden udmærker

sig ved saadant Regn. For nærværende er den Dag paa Aaret, man kan vente dette særegne Regn paa, omkring den 13de Novbr; men i tidligere Tider finder vi, at Datoen har bevæget sig noget. Det Stjerne-Regn, som fandt Sted 1698, kom saaledes den 9de November; en af de tidligste Beretninger, nemlig om Aaret 934, sætter Datoen til 14de Oktober. Denne Betsling af den Dag, paa hvilken Regnet viser sig, er af stor Betydning ved Beregningen af den Bane, som disse Meteoror tilbagelægger. Forskjellen i Datum er imidlertid saa liden, at vi baade for de sidste Generationer saavel som for de nærmest følgende kan fastsætte Tiden for dette særegne Meteor-Regn til mellem den 12te og 14de Novbr.

Astronomer har et særegent Navn paa denne Gruppe af November-Meteoror, som besøger os tre Gange i Aarhundredet. De kaldes Leonider.

Og nu til den Forklaring, som Astronomerne har kunnet give om den aarlige Tilshynkomst af nogle af Leoniderne, og om deres majestætiske Tog hvert 33te Aar.

Forestil Dig en mægtig Hær af smaa Partikler ude i Rummet. De er ordnede i et stort Stim, men der er saa langt mellem dem, at hver Partikel maaske er et Par Mil borte fra sine Naboer paa hver Side. Hvor stor hver af disse Partikler er, kan vi ikke rigtig sige. Uden Tvivl varierer de i Størrelse, men de er sandsynligvis ikke større end Smaaastene paa en almindelig Landevej, maaske meget mindre. Den Form, hvori denne Hær marscherer, er mærkelig. Det er en lang Kolonne, hvis Bredde er liden i Forhold til dens Længde. Denne Himmels Hær omfang er i Sandhed overordentligt stort. Vi bedømmer undertiden en Processions Længde ved at iagttage hvor lang Tid den tager for at passere et vist Punkt. Vi kan udtrykke denne store Meteor-Processions Længde ved at sige, at hvis vi stod stille og saa den passere forbi, saa vilde der ikke gaa mindre end et Aar, før den store Hær havde passeret forbi. Dette er naturligvis en usandskommen Forstaaelse, indtil vi realiserer dens Hurtighed, hvormed Processionen bevæger sig. Dens Fart er større, end vi kan frembringe den ad mekanisk Vej. Leonidernes Fart er undertiden mere end 5 Mil i Sekundet, en Fart, som er mere end 1500 Gange større end det hurtigste Express-Tog.

Denne Kolonnes Bredde er overordentlig, maalt med almindeligt Maal. En Snor, som kunde række 4 Gange rundt Jorden, vilde netop kunne række tværs over Processionen, som er 20,000 Mil fra Side til Side. Kolonnens Længde er 15,000 Gange saa stor. Saadan er Leonidernes mægtige Hær.

(Forts.)

Lægeraad.

Spørgsmaalene maa formes saa korte og saa nøjagtige, som Sygdoms-Symptomerne som muligt. Opgivelse af Alder, Bostilling, Leve maade og tidligere gjennelevte Sygdomme omkøbes gerne. Kun Spørgsmaal fra Abonnementerne behøves. Lig, som tydeligt Navn og Adresse maa opgives. Spørgere i Amerika kunne ikke vente Svær for om ca. 4 Aaener.

B. U. N.

Benyt Salicylsælsin 2: 1 Del Salicylsyre og 9 Dele Vaselin. Denne paasmøres Morgen og Aften.

Af „Illustreret Familieblad“, som redigeres og trykkes i Norge, udkommer hver Lørdag en amerikansk Udgave i Decorah, Iowa. Prisen paa denne er 1 Dollar for Aaret, betalt i Forstud. Subscription modtages ved hvert Kvartals Begyndelse, men ikke for mindre end et Aar ad Gangen. Alle Bestillinger maa være ledsagede af Forstudsbetaling og adresseres til

„Illustreret Familieblad.“

Decorah, Iowa.

Indhold.

En Duet. Af Benedicte Brynildsen. — Præsten. Af V. L. [Fort.] — Solveig. Af Annette Jhle. [Fort.] — Hvad vil Du blive? Mandens Livsstilling frentillet enkeltvis. Bogtrykkeren. [Fort.] — Fra Stjernernes Riger. [Fort.] — Mange Venner. [Billed.] — Raad for Uraad. [Billed.] — Aftenfred. [Billed.] — Lægeraad.